

kon er gemiddeld niet meer dan vijfhonderd in de lucht brengen.¹

Op Oudejaarsdag zetten de Duitsers in de Elzas een offensief in dat de bedoeling had, de gehele Elzas te heroveren – het mislukte. Een dag eerder, 30 december, was in de Ardennen het grote Geallieerde tegenoffensief begonnen dat *Wehrmacht* en *Waffen-SS* terug wilde dringen naar de frontlijn zoals die vóór het begin van het Ardennen-offensief was geweest. Het werd moeilijk vechten, vooral ook door de barre koude en de sneeuwstormen, maar na een week of twee hadden de Geallieerden de oorspronkelijke frontlijn weer bereikt. Bij de strijd in de Ardennen hadden de Amerikanen toen bijna negenduizend man verloren; meer dan twintigduizend werden er vermist (van hen waren ruim tienduizend krijgsgevangen gemaakt), zes-en-veertigduizend waren gewond. De Duitse verliezen waren groter: in totaal meer dan tachtig-, misschien wel meer dan negentigduizend man (het precieze aantal is niet bekend), van wie ca. dertienduizend waren gesneuveld en meer dan vijftigduizend krijgsgevangen gemaakt.

Het kwam er allemaal op neer dat Hitler aan het Westelijk front weliswaar tijd had gewonnen, maar zulks ten koste van verliezen die hij, in tegenstelling tot de Geallieerden, niet meer kon aanvullen. Aan die laatsten had het Duitse Ardennen-offensief duidelijk gemaakt dat nog zware strijd voor de boeg lag alvorens zij de Rijn konden overschrijden en dieper in Duitsland doordringen. Welke plannen daartoe werden opgesteld en welke meningsverschillen zich daarbij voordeden, zullen wij later in dit hoofdstuk uiteenzetten.

★

¹ Het waren er evenwel ruim 900 in de vroege ochtend van Nieuwjaarsdag toen de *Luftwaffe* met laagvliegende toestellen onverhoeds de vliegvelden van de *Second Tactical Air Force* aanviel, daaronder het vliegveld bij Eindhoven. 'De Duitsers', zo noteerde Antoon Coolen die in Waalre bij Eindhoven woonde, 'maken lage, cirkelende scheervluchten, denderen aan, schijnbaar rakelings over de huizen, en onophoudelijk knetteren hun mitrailleurs. De Engelsen verliezen er hun flegma niet bij. Men ziet ze voor open deuren komen, net zoals ze van hun slaapkamer kwamen gerend, ingezeept, de scheerkwast nog in de hand – met de scheerkwast wijzen ze aan, welke 'the German planes' zijn en welke 'our planes'. Bij een troep tanks staan Engelse soldaten zowat te dansen en wijzen verbaasd en triomfantelijk naar de lucht: 'Germans! Germans!' (het is ook zo lang geleden dat we er hier zagen – het is bijna niet om te geloven).' (Antoon Coolen: *Bevrijd vaderland* (1945), p. 175)

Aan Geallieerde zijde werden door deze Duitse aanval 150 vliegtuigen vernietigd en 111 beschadigd, de Duitsers verloren evenwel niet minder dan 270 toestellen.